

Edmond Dantès torna a fer-nos vibrar

WIKIPEDIA

DAMIÀ ALOU

Si hagués viscut en l'època actual, Alexandre Dumas (1802-1870) probablement s'hauria convertit en un dels guionistes es-

trella de les sèries actuals, perquè tenia tot el que cal per bastir un relat per episodis: sentit dramàtic, saviesa a l'hora de dosificar l'acció, habilitat per construir uns personatges inoblidables, capacitat per triar un rerefons històric creïble i interessant i contenció a l'hora de carregar psicològicament els personatges. Tots aquests elements els trobem amb escreix en una de les novel·les més famoses de la literatura mundial: *El comte de Montecristo* (1844), editada i adaptada al cinema i a la televisió multitud de vegades i que ara ens presenta Edicions 62 recuperant la magnífica traducció que en va fer Jesús Moncada el 2005, en una edició en tapa dura amb una lletra acceptablement petita, tenint en compte que el text i les 160 imprescindibles notes ocupen ja 1156 pàgines.

El pare d'Alexandre Dumas, Thomas-Alexandre, era un heroi oblidat de la Revolució Francesa, fill d'un

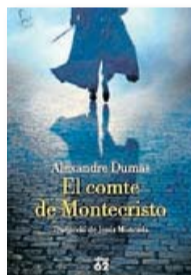
aristòcrata i una esclava de color. El pare va morir quan el futur escriptor tenia quatre anys, i amb la minsa pensió que tenia la mare es va posar a treballar com a missatger, venedor de tabac i passant d'una notaria. Va començar a adquirir renom com a autor teatral, però deu la seva gran fama a dues obres animades pel mateix esperit aventurer però d'un tarannà molt diferent: perquè si *Els tres mosqueters* (1844) és una obra vitalista, plena d'acció, lluites i amors, una obra tan física que al cinema el ballari Gene Kelly va interpretar el D'Artagnan més inoblidable i en millor forma física, *El comte de Montecristo* és una obra més fosca, que comença amb una injustícia i es desenvolupa amb una venjança cruel i implacable per part del seu protagonista, Edmond Dantès.

Una revenja espectacular

Relata Dumas que la història de la revenja la va treure d'un relat compilat per Jacques Peuchet, arxivista de la policia francesa, en què un sabater de Nimes que estava promès amb una dona molt rica va ser falsament acusat d'espionar per als anglesos per

tres amics gelosos. Recordem que, a la novel·la de Dumas, Dantès torna a Marsella per casar-se amb la seva promesa, una catalana que viu al "barri dels catalans". És curiós el retrat que Dumas fa dels catalans: "Un dia, una colònia misteriosa va sortir d'Espanya i va anar a raure a la llengua de terra on encara es troba actualment. No se sabia d'on venia aquella gent, que parlava un idioma desconegut". I també és curiosa la idea arquitectònica que Dumas atribueix als catalans de l'època, ja que havien construït un poblet "d'una manera estranya i pintoresca, mig moro i mig espanyol".

Igual que al relat de l'arxivista francès, Dantès es veu embolicat en una trama en què se l'acusa de ser bonapartista (en aquella època Napoleó estava exiliat a l'illa d'Elba), una acusació que li enganxen com una pegellida i que el porta a ser empresonat al castell d'If, on coneix un altre presoner, l'abat Faria, que acaba donant a Dantès l'educació que no va tenir mai (com tampoc Dumas), a més de confessar-li l'existència i ubicació d'un tresor a l'illa de Montecristo. Seria absurd seguir desvetllant l'argument, tant per al que ja hallegit la novel·la com per al que no l'ha llegida mai, però val a dir que Dantès és un dels grans personatges de la literatura universal, i que, contràriament al que passa a *Els tres mosqueters*, porta gairebé sol el pes de la narració. Des del principi planeja una revenja que ha de ser absoluta, sense esclatxes, i per això es converteix en una mena de superheroi sense poders: algú immensament ric, totpoderós, fins i tot (i això sí que és un detall modern) capaç de manipular el mercat dels bons amb l'única finalitat d'arruïnar un dels seus enemics. Dantès és un personatge tan polièdric que va assumint diversos noms a mesura que avança l'acció i és capaç de provocar-nos llàstima, ràbia, admiració, repugnància. Naturalment, acabarà descobrint que només amb l'odi no pot recuperar el seu antic amor, però aleshores ja haurà deixat un llarg requitzell de cadàvers. ♦♦

EL COMTE DE MONTECRISTO
ALEXANDRE DUMAS
EDICIONS 62
TRADUCCIÓ DE JESÚS MONCADA
1.156 PÀG. / 27,90 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

El gen dels nostres editors

He acabat el llibre *El gen. Una història íntima*, de Siddhartha Mukherjee (traduït per Xavier Pàmies amb revisió científica de la traducció de Gemma Marfany, La Campana, 2017). Són 750 pàgines que parlen de genètica, de la història de la genètica, que és com parlar de la història de la humanitat. Diries: aquesta proposta editorial va directament a la biblioteca de la Facultat de Biologia. La informació editorial, però, intenta convence't del contrari, que el llibre és per a tu, lector de no-ficció amb una certa curiositat. Ep, que són 750 pàgines! L'editorial que s'hi ha embolicat, La Campana, és la mateixa que ha aconseguit èxits importants amb la introducció en català de *bestsellers* com els del suec Jonas Jonasson o la italiana Elena Ferrante. També és la mateixa que ha decidit no continuar publicant-los perquè li ha semblat que a partir d'un determinat punt ja no tenien la qualitat dels primers. Una editorial amb criteri, doncs. Per tant, te'n pots refiar. Et capbusses dins el llibre de Mukherjee perquè no pots fer-ho d'una altra manera. És com un mar. Captes, assimiles, rumies i surts a fora a respirar. I, tot seguit, t'hi tornes a capbussar. Potser cinquanta pàgines enllà. El llibre t'atrapa i quan arribes al final, després d'una lectura tranquil·la, llarga, que pots compaginar amb altres lectures, la sensació és com quan surts d'aquest mar després d'haver nedat fins a la boia més llunyana i haver tornat a la platja: amarats, amb el cor bategant per l'esforç, però content.

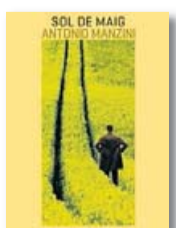
Editors compromesos

El dia que es faci la història de la literatura catalana i dels editors es farà justícia amb esforços com aquest, publicats en una llengua com la nostra. I amb els esforços d'altres editorials. Les de tota la vida i les emergents, que circulen amb el cap ben alt i tan segures d'elles mateixes. No ens adonem –o no veiem prou clarament– que la sensació de normalitat que fa el món editorial català és totalment "anormal". Cap literatura sense estat té el volum ni la qualitat de la nostra oferta editorial. Els editors –però també els escriptors, els llibreters, etc., evidentment–, tothom amb el seu compromís, que és gran, molt gran, i no ho sembla, fem que la nostra literatura, amb el nivell quantitatiu i qualitatiu de les traduccions, sembli la d'un país normal. Fa temps que som independents, aquí. ♦♦

L'APARADOR

ARA

NOVEL·LA

'Sol de maig'
ANTONIO MANZINI
Salamandra

Anna Casassas tradueix la quarta novel·la de la sèrie de Rocco Schiavone. *Sol de maig*, d'Antonio Manzini, comença amb la mort de la companya d'un amic del protagonista per culpa d'uns trets que anaven dirigits contra ell. El desencant de la Itàlia d'avui és el teló de fons del llibre.

POESIA

'Sobre la grama'
GIOCONDA BELLI
Navona

Coincidint amb la participació a l'últim Festival Internacional de Poesia de Barcelona, Gioconda Belli torna a les llibreries amb *Sobre la grama*, on escriu una sèrie de poemes centrats en el fet de ser una dona, on els retrets són puntuals: Belli admet que la seva poesia "neix de la felicitat".

INFANTIL

Mar i el Llibre Negre
MANEL ÀLAMO
Edicions 96

La protagonista de la novel·la del valencià Manel Àlamo allibera per error un espectre que vol acabar amb tots els llibres del món, i haurà d'endinsar-se a les pàgines d'aquest volum temible per tractar de salvar la literatura. Amb *Mar i el Llibre Negre*, Àlamo debuta com a autor de novel·la infantil.